

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης: 21/2021
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Γ' ΤΜΗΜΑ)**

Συνεδρίαση της 8^{ης} Φεβρουαρίου 2021

Σύνθεση:

Πρόεδρος : Βασιλική Δούσκα Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Αδαμαντία Καπετανάκη, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Χρήστος Μητκίδης, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Ευάγγελος Μαρίνης, Μιχαήλ Τζουβάρας, Νικόλαος Μουκαζής, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια : Κωνσταντίνα Μαρίνου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Έγγραφο ερωτήματος: Το με αριθμό ΔΟΔ/οικ.18528/Φ.ΓΕΝΙΚΩΝ/6-11-2019 της Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης Τμήμα Εκκαθάρισης Αποδοχών της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

Ερώτημα:

Ερωτάται, εάν το δικαίωμα της Σ.Δ., χας του Δ.Κ. υπαλλήλου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και των τέκνων τους Δ.Κ. και Γ.Κ., επί του εφάπαξ βοηθήματος του ν.103/1975 που δικαιούνταν ο ανωτέρω σύζυγός της, το οποίο ασκήθηκε με την από 29-12-2018 αίτησή της προς το ανωτέρω Υπουργείο, έχει υποπέσει ή μη σε παραγραφή.

*****

Στο παραπάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Γ' Τμήμα) γνωμοδότησε ομόφωνα ως εξής

Ιστορικό

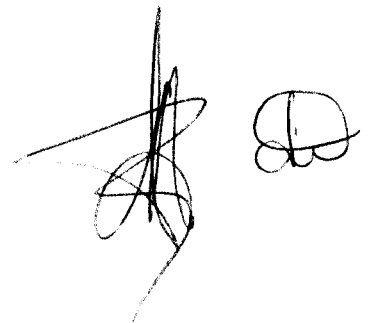
Στο έγγραφο ερώτημα της Υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Ο θανών Δ.Κ. ήταν υπάλληλος του τέως Ειδικού Ταμείου Μονίμων Οδοστρωμάτων Αθηνών (ΕΤΜΟΑ) (Ν.Π.Δ.Δ.) του Υπουργείου Υποδομών, το οποίο καταργήθηκε με το π.δ.98/2000 και οι υπάλληλοί του μεταφέρθηκαν στην τέως ΓΓΔΕ/ΥΠΕΧΩΔΕ και νυν Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

2. Όπως προκύπτει από το πιστοποιητικό της υπηρεσιακής του κατάστασης, ο Δ.Κ. από 15-3-2000 που καταργήθηκε το ΕΤΜΟΑ, ήταν μόνιμος υπάλληλος της Γ.Γ.Δ.Ε./ΥΠΕΧΩΔΕ σύμφωνα με την Δ16γ/08/168/Γ/14-4-2000 (Β 564, Γ225) διαπιστωτική πράξη του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ. Κατά το άρθρο 7 του ν.3010/2002 (Α 91) του παρέχονταν από 1-7-2002 υγειονομική περίθαλψη από το Δημόσιο, η οποία θα συνεχιζόταν και μετά την συνταξιοδότησή του. Σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 4 του ν.3075/2002 (Α 297) επέλεξε με υπεύθυνη δήλωσή του το ασφαλιστικό-συνταξιοδοτικό καθεστώς που είχε πριν την μεταφορά του στη Γ.Γ.Δ.Ε./ΥΠΕΧΩΔΕ. Με τις από 9-12-2002 και 24-12-2002 αιτήσεις του εν λόγω υπαλλήλου λύθηκε αυτοδίκαια στις 24-12-2002 η υπαλληλική του σχέση με την υπηρεσία, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2683/1999.

3. Με την οριστική απόφαση του Διευθυντή του Τοπικού Υποκαταστήματος ΙΚΑ Περιστερίου με αριθμό 1158/29-4-2004, του απονεμήθηκε σύνταξη βαρείας αναπηρίας μέχρι 30-6-2003, ημερομηνία που απεβίωσε.

4. Σύμφωνα με την βεβαίωση με αριθμό Δ67/21-5-2019 του Τμήματος Πληρωμών Συντάξεων του Γ Τοπικού Υποκαταστήματος Μισθωτών Αττικής-Αθηνών –Δυτικού Τομέα του ΕΦΚΑ, εκδόθηκε σύνταξη με δικαιούχο την Σ.Δ., λόγω θανάτου του συζύγου της Γ.Κ., από 1-7-2003. Ύστερα από αίτησή της, η καταβολή της σύνταξης τέθηκε σε αναστολή, καθόσον η ίδια εργαζόταν σε φορέα του Δημοσίου Τομέα. Από 28-11-2015 οπότε και διέκοψε την εργασία της λαμβάνει την παραπάνω σύνταξη του θανόντος συζύγου της.

Two handwritten signatures in black ink are located at the bottom right of the page. The first signature is a large, stylized, and somewhat illegible scribble. The second signature is smaller and more compact, appearing to be a set of initials or a shorter name.

5. Με την από 29-11-2018 αίτηση η Σ.Δ. ζήτησε από την Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών την χορήγηση στην ίδια (σύζυγος) και στα τέκνα της, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμους του συζύγου της, όπως εμφανίζονται στο κληρονομητήριο με αριθμό 26/2018, την καταβολή του προβλεπόμενου στο ν.103/1975 εφάπαξ βοηθήματος, που δικαιούνταν ο ανωτέρω σύζυγος της.

6. Κατόπιν των ανωτέρω τέθηκε το ερώτημα, εάν η σχετική απαίτηση της Σ.Δ. και των ανωτέρω τέκνων μπορεί να ικανοποιηθεί ή εάν έχει επέλθει παραγραφή του δικαιώματός τους.

7. Το ερώτημα εισήχθη με την εισήγηση με αριθμ. Πρωτ. 225-722/5123/6-7-2020 κατά τη συνεδρίαση της 9^{ης}-7-2020, όταν και αναβλήθηκε προκειμένου να διευκρινισθούν από την υπηρεσία ζητήματα σχετικά με τον καθορισμό της εφάπαξ αποζημίωσης, καθώς υπήρξε ο προβληματισμός εάν η υπηρεσία του Υπουργείου δρα στην συγκεκριμένη περίπτωση σε υποκατάσταση υπηρεσίας παροχής κοινωνικών ασφαλίσεων.

8. Η υπηρεσία του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών με το έγγραφό της με αριθμό ΔΟΔ/43159/8190/Φ.ΓΕΝΙΚΩΝ/6-8-2020 απάντησε τα εξής: «Στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του ν. 103/1975 (167 Α΄) ορίζεται ότι «Του ως άνω εφάπαξ χρηματικού βοηθήματος δικαιούνται εν περιπτώση θανάτου του υπαλλήλου διαρκούσης της υπαλληλικής σχέσεως, η χήρα και τα τέκνα αυτού, έκαστος κατά ποσοστόν του κληρονομικού δικαιώματος αυτών, εφ' όσων ο αποθανών εδικαιούτο συνταξιοδοτήσεως». Απαραίτητη προϋπόθεση για τον καθορισμό της εφάπαξ αποζημίωσης του ν. 103/1975 (167 Α΄) και την έκδοση απόφασης χορήγησης της από την υπηρεσία μας στους δικαιούχους, είναι η υποβολή αίτησης από τους ενδιαφερόμενους κληρονόμους του θανόντα υπαλλήλου όπως διευκρινίζεται στην υπ αριθμ. Φ.30215/2497/113/7-2-2007 (251 Β΄ 27-2-2007) απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας «Καθορισμός φορέων έκδοσης και σχέδιο τύπου και περιεχομένου της πράξης για την χορήγηση του εφάπαξ βοηθήματος κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 3232/2004 (48 Α΄)». Στην προκειμένη περίπτωση η υπηρεσία μας ύστερα από την 27/11/2018 αίτηση της κληρονόμου του θανόντα υπαλλήλου, δεν προχώρησε στην πράξη καθορισμού της εφάπαξ αποζημίωσης αλλά απέστειλε στην υπηρεσία σας το (β) σχετικό ερώτημα διότι προέκυψε θέμα παραγραφής της απαίτησης. Σε παρόμοιες περιπτώσεις άλλων θανόντων υπαλλήλων του τ. ΕΤΜΟΑ η υπηρεσία μας προέβη στην έκδοση της

πράξης καθορισμού της εφάπαξ αποζημίωσης στο όνομα των δικαιούχων κληρονόμων κατόπιν σχετικής αιτήσεως αυτών σύμφωνα με τις ως άνω αναφερόμενες διατάξεις του ν. 103/1975 (167 Α').» Στη συνέχεια με το έγγραφό της με αριθμό ΔΟΔ/49653/9741/Γ.ΓΕΝΙΚΩΝ/2-9-2020 απάντησε τα εξής: «...το εφάπαξ βοήθημα του άρθρου 1 του Ν. 103/1975 χορηγούνταν στους δικαιούχους με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις του εν λόγω νόμου ήτοι γίνονταν κρατήσεις επί των αποδοχών τους σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 103/1975 και την Δ16α/012/270/ΑΦ/26-6-2002 απόφαση της Δ/σης Διοικητικού του τ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΓΓΔΕ και μετά την μεταφορά των υπαλλήλων του τ. ΕΤΜΟΑ στο Δημόσιο έως και 31/12/2004. Από 1/1/2005 και εφεξής όσοι υπάλληλοι ήταν ασφαλισμένοι στο καθεστώς του Ν. 103/1975 (167 Α') μέχρι την 31/12/2004 υπήχθησαν υποχρεωτικά στο Ταμείο Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων και στον συνιστάμενο κλάδο «Κλάδος Πρόνοιας Υπαλλήλων ΝΠΔΔ» κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 21 του Ν. 3232/2004 (48 Α). Συμπληρωματικά σημειώνεται ότι η υπαλληλική σχέση του αναφερόμενου στο (β) σχετικό υπαλλήλου, λύθηκε αυτοδίκαια, ύστερα από τη σχετική αίτηση παραίτησής του την 24^η /12/2002 και απεβίωσε στις 30^η /6/2003.»

9. Στη συνέχεια το Τμήμα Εφάπαξ Παροχών Διεύθυνση Πρόσθετης & Επαγγελματικής Ασφάλισης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με το με αριθμό Φ.80000/2594/Δ.16/86/25-1-2021 έγγραφό του, σε ερώτημα για τον τρόπο αντιμετώπισης από την υπηρεσία αυτή όμοιων νομικών ζητημάτων απάντησε τα εξής:

«...Β. Απαράγραπτο εφάπαξ παροχής

Το θέμα της παραγραφής της εφάπαξ παροχής έχει αντιμετωπιστεί συνοπτικά ως εξής:

1. Όπως έχει δεχθεί το Σ.τ.Ε. (αρ. αποφ. 2203/1994, 246/2002 κ.α.), με την διάταξη της παρ.1 του άρθρου 31 του ν.1027/1980, οι προϋφιστάμενες κατ' ιδίαν διατάξεις της νομοθεσίας που διέπει τους οργανισμούς αυτούς {ασφαλιστικούς}, με τις οποίες ετάσσοντο χρονικοί περιορισμοί προς υποβολή αιτήσεως περί απονομής ασφαλιστικών παροχών, καταργήθηκαν έτσι, ώστε εφεξής η άσκηση του δικαιώματος προς λήψη παροχών να μη παρακωλύεται από χρονικούς περιορισμούς.

Με την γνωμοδότηση 439/2007, επί των υπ' αρ. 3/2007, 4/2007 και 5/2007 αποφάσεων του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (Α.Ε.Δ.), η Ολομέλεια του ΝΣΚ αποδέχθηκε ότι, «...ο Ν. 1027/1980 ρητώς προβλέπει το απαράγραπτο του δικαιώματος στην εφάπαξ παροχή, αφού το απαράγραπτο αυτό αφορά στη δυνατότητα της ασκήσεως του δικαιώματος αυτού,

η άσκηση δε αυτή έχει λάβει χώρα, κατά τα προαναφερόμενα, με την κίνηση της διαδικασίας για την απόληψη του βοηθήματος αυτού, με υποβολή σχετικής αιτήσεως του δικαιούχου και την ολοκλήρωση αυτής με την καταβολή του ορισθέντος ποσού...

Και ναι μεν στο άρθρο 31 του Ν. 1027/1980 αναφέρεται ότι το δικαίωμα επί της εφάπαξ παροχής είναι απαράγραπτο, πλην όμως, το απαράγραπτο αυτό αφορά στη δυνατότητα να ασκήσει ο δικαιούχος το σχετικό του δικαίωμα οποτεδήποτε, επιδιώκοντας με τον τρόπο αυτό την ικανοποίηση του και δεν αφορά στις τυχόν ανακύπτουσες διαφορές επί το μείζον ή έλαττον για οποιοδήποτε λόγο (άρα και για την αμφισβήτηση του ανωτάτου ορίου), η οποία υπόκειται σε παραγραφή».

Περαιτέρω σύμφωνα και με τις αρ. Α.Π. 674/2016, 488/2019 αποφάσεις, έχει γίνει αποδεκτό ότι, «Κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 31 του ν. 1027/1980, από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού καταργήθηκαν οι προϋφιστάμενες διατάξεις των κατ' ιδίαν ασφαλιστικών οργανισμών, οι οποίες έτασσαν χρονικούς περιορισμούς για την υποβολή αιτήσεως απονομής συντάξεως ή εφάπαξ παροχής και έτσι, στο εξής, η ενάσκηση του δικαιώματος για τη λήψη τέτοιων ασφαλιστικών παροχών δεν υπόκειται σε χρονικούς περιορισμούς. Από τις διατάξεις, όμως, αυτές δεν συνάγεται ότι από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού θεσπίστηκε και το απαράγραπτο των αξιώσεων που απορρέουν από τα ανωτέρω δικαιώματα που δεν αποσβέστηκαν, καθόσον ναι μεν το δικαίωμα για τη λήψη τέτοιων ασφαλιστικών παροχών μπορεί να ασκηθεί οποτεδήποτε, η απορρέουσα όμως από το δικαίωμα αυτό αξίωση, για την καταβολή της εφάπαξ παροχής, υπόκειται στην προβλεπόμενη από το νόμο παραγραφή».

2. Όπως προκύπτει, από τις παραπάνω αποφάσεις, αλλά και από τις θέσεις που έχει λάβει η υπηρεσία διαχρονικά, γίνεται αντιδιαστολή μεταξύ του δικαιώματος για την λήψη της παροχής και της σχετικής αξίωσης για την καταβολή της, η οποία και υπόκειται στην προβλεπόμενη από τον νόμο παραγραφή.

Επομένως, ο ασφαλισμένος ο οποίος έχει θεμελιώσει δικαίωμα για λήψη εφάπαξ παροχής, μπορεί χωρίς κανένα απολύτως χρονικό περιορισμό, να ασκήσει το δικαίωμά του, με την υποβολή σχετικής αίτησης προς τον ασφαλιστικό φορέα. Όταν γεννηθεί όμως η αξίωση, αυτή υπόκειται σε παραγραφή.».

Νομοθετικό πλαίσιο

10. Στις διατάξεις του άρθρου 1 παρ.1, 2 του ν.103/1975 «Περί καταβολής εφ' άπαξ χρηματικού βοηθήματος εις τους εκ της υπηρεσίας αποχωρούντας λόγω συνταξιοδότησεως υπαλλήλους Ν.Π.Δ.Δ. απάσης της Χώρας» (Α 167) όπως ισχύουν, ορίζονται τα εξής:

«1. Στους τακτικούς υπαλλήλους των Ν.Π.Δ.Δ., που δεν υπάγονται στην ασφάλιση Ταμείου Πρόνοιας ή κλάδου Πρόνοιας ή στον α.ν.513/1968 (ΦΕΚ 186 Α') " Περί καταβολής αποζημιώσεως εις τους εκ υπηρεσίας αποχωρούντες λόγω συνταξιοδότησεως υπαλλήλους Ν.Π.Δ.Δ. αρμοδιότητας Υπουργείου Γεωργίας " που αποχωρούν ή απολύονται από την υπηρεσία και δικαιούνται σύνταξη γήρατος ή αναπηρίας καταβάλλεται από τα νομικά πρόσωπα από τα οποία αποχωρούν ή απολύονται αυτοί, αναλόγως των ετών της υπηρεσίας τους, εφάπαξ χρηματικό βοήθημα υπολογιζόμενο επί των τακτικών αποδοχών τους κατά τον εξής τρόπο:.....Η παραπάνω κλίμακα δύναται να τροποποιείται με π.δ/γμα εκδιδόμενο μετά από πρόταση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Σε περίπτωση συνταξιοδότησης του υπαλλήλου λόγω αναπηρίας, το εφάπαξ βοήθημα καταβάλλεται κατά το χρόνο της οριστικοποίησης της σύνταξης, υπολογιζόμενο με βάση τη νομοθεσία που θα ισχύει κατά το χρόνο αυτόν και τις τακτικές αποδοχές εξόδου από την υπηρεσία όπως αυτές θα έχουν διαμορφωθεί όταν η σύνταξή του θα καταστεί οριστική.

2. Το παραπάνω χρηματικό βοήθημα, σε περίπτωση θανάτου του υπαλλήλου δικαιούνται η χήρα (χήρος) και τα τέκνα αυτού, έκαστος κατά το ποσοστό του κληρονομικού του δικαιώματος, εφόσον ο αποθανών κατά την ημέρα του θανάτου του είχε θεμελιώσει δικαίωμα συνταξιοδότησης ή τα πιο πάνω πρόσωπα δικαιούνται συντάξεως, εξαιτίας του θανάτου του υπαλλήλου.».

11. Στις διατάξεις του άρθρου 30 παρ. 1 α, 4 του ν.2592/1998 «Αναπροσαρμογή συντάξεων πολιτικών συνταξιούχων του Δημοσίου, ρύθμιση συνταξιοδοτικών θεμάτων και άλλες διατάξεις» (Α'57) όπως ισχύουν, ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 30

1. α. Οι αποχωρούντες από το έτος 2000 και εφεξής τακτικοί υπάλληλοι των Ν.Π.Δ.Δ., που υπάγονται στο καθεστώς του ν. 103/1975 για τη λήψη εφάπαξ βοηθήματος, δικαιούνται, κατά την αποχώρησή τους λόγω συνταξιοδότησεως, εφάπαξ βοήθημα μέχρι του ποσού

που καταβάλλει το Ταμείο Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων στους ασφαλισμένους του της αυτής κατηγορίας για τα ίδια χρόνια πραγματικής ασφάλισης από το χρόνο υπαγωγής τους στις διατάξεις του ν.103/1975 και όχι πριν την 1.10.1975 και αναλόγως της οικονομικής δυνατότητας εκάστου ταμείου.... 4. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του ν.103/1975, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα.».

12. Στις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. α), β), 2 παρ.1, 3 του π.δ.98/2000 «Περί καταργήσεως του Ειδικού Ταμείου Μονίμων Οδοστρωμάτων Αθηνών (Ε.Τ.Μ.Ο.Α.)» (Α 85) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1ο ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΕΤΜΟΑ-ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

«α) Καταργείται το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Ειδικό Ταμείο Μονίμων Οδοστρωμάτων Αθηνών (ΕΤΜΟΑ) που συστάθηκε με το Ν.2958/22 όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τις διατάξεις του Β.Δ. της 23/1 έως 9/2/37 «Περί κωδικοποίησης των περί ΕΤΜΟΑ κείμενων διατάξεων κλπ». β)...Όλες οι λοιπές δραστηριότητες ασκούνται από τη Δ.Κ.Ε.Σ.Ο/Γ.Γ.Δ.Ε./Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.».

«Άρθρο 2ο ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ-ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ-ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ Ε.Τ.Μ.Ο.Α.

1. Η περιουσία του Ε.Τ.Μ.Ο.Α. περιέρχεται στη Γ.Γ.Δ.Ε. του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. η οποία υποκαθίσταται αυτοδικαίως σε όλα τα δικαιώματα και υποχρεώσεις του Ε.Τ.Μ.Ο.Α.».

«Άρθρο 3ο ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ Ε.Τ.Μ.Ο.Α.

Το μόνιμο προσωπικό και το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου μεταφέρεται αυτοδικαίως στη ΓΓΔΕ/ΥΠΕΧΩΔΕ, με ταυτόχρονη μεταφορά των αντίστοιχων θέσεων. Για την μεταφορά των θέσεων και του προσωπικού εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης. Όλες οι παραπάνω θέσεις είναι προσωρινές και καταργούνται μόλις κενωθούν με οποιοδήποτε τρόπο. Το μόνιμο προσωπικό εντάσσεται σε αντίστοιχους κλάδους και σε περίπτωση που δεν υπάρχουν συστήνονται με την απόφαση μεταφοράς.».

13. Στις διατάξεις του άρθρου 8 του ν.3010/2002 (Α 91) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 8

1. Οι μόνιμοι υπάλληλοι του ΕΤΜΟΑ, οι οποίοι αυτοδίκαια μεταφέρθηκαν στη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων (Γ.Γ.Δ.Ε.), που υπάγονταν κατά τη δημοσίευση του Π.Δ. 98/2000 (ΦΕΚ 8 Α/15.3.2000) στο καθεστώς του Ν.103/1975, εξακολουθούν, για τη λήψη εφάπαξ βοηθήματος, να υπάγονται υπό τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις στο ίδιο

καθεστώς και μετά τη μεταφορά τους στη Γ.Γ.Δ.Ε., εφόσον επιλέξουν να διατηρήσουν το ασφαλιστικό καθεστώς που είχαν αντί αυτού που αυτοδίκαια ασφαρίζονται... Οι εν λόγω υπάλληλοι, κατά την αποχώρησή τους από την υπηρεσία, λαμβάνουν το προβλεπόμενο βάσει των διατάξεων του ν.103/1975, όπως αυτές εκάστοτε ισχύουν, εφάπαξ βοήθημα ή επιστροφή εισφορών κατά τις εκάστοτε ισχύουσες περί επιστροφής εισφορών διατάξεις. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, καθορίζεται κάθε λεπτομέρεια σχετικά με τον τρόπο καταβολής των παραπάνω παροχών.»

14. Στο άρθρο μόνο της κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με αριθμό Δ16α/012/270/ΑΦ/26-6-2002 (Β 822) «Καθορισμός της διαδικασίας καταβολής του εφάπαξ βοηθήματος του Ν. 103/75 στο μόνιμο προσωπικό του πρώην Ειδικού Ταμείου Μόνιμων Οδοστρωμάτων Αθηνών (ΕΤΜΟΑ)», ορίζονται τα εξής:

«1. Οι μόνιμοι υπάλληλοι του ΕΤΜΟΑ, οι οποίοι αυτοδίκαια μεταφέρθηκαν στη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων (Γ.Γ.Δ.Ε.) που υπάγονταν κατά τη δημοσίευση του Π.Δ. 98/2000 (ΦΕΚ 85 Α/15.3.2000) στο καθεστώς του Ν.103/1975 εξακολουθούν, για τη λήψη εφάπαξ βοηθήματος, να υπάγονται από τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις στο ίδιο καθεστώς και μετά τη μεταφορά τους στη Γ.Γ.Δ.Ε., εφόσον επιλέξουν να διατηρήσουν το ασφαλιστικό καθεστώς που είχαν αντί αυτού που αυτοδίκαια ασφαρίζονται.

2. Οι εν λόγω υπάλληλοι, κατά την αποχώρησή τους από την υπηρεσία, λαμβάνουν το προβλεπόμενο, βάσει των διατάξεων του Ν.103/75, όπως αυτές εκάστοτε ισχύουν, εφάπαξ βοήθημα, ή επιστροφή εισφορών κατά τις εκάστοτε ισχύουσες περί επιστροφής εισφορών διατάξεις, με τακτικό χρηματικό ένταλμα που εκδίδεται σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού του ΥΠΕΧΩΔΕ (Ειδ. Φορέας 031120, ΚΑΕ 0269). ...».

15. Στο άρθρο 21 του ν.3232/2004 «Θέματα κοινωνικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις» (Α 48/12-2-2004), όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 57 του ν.3518/2006 (Α 272), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 21 Ταμείο Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων και ΤΕΑΔΥ

1. Στο Ταμείο Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων συνιστάται κλάδος με την ονομασία «Κλάδος Πρόνοιας Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.», στον οποίο υπάγεται υποχρεωτικά το μόνιμο

προσωπικό των Ν.Π.Δ.Δ., που δεν υπάγεται σε άλλο φορέα πρόνοιας ούτε στον Α.Ν. 513/1968 (ΦΕΚ 186 Α) για τη λήψη εφάπαξ βοηθήματος. Ο κλάδος έχει πλήρη οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια. Στο συνιστώμενο κλάδο υπάγονται υποχρεωτικά και όσοι υπάλληλοι είναι ασφαλισμένοι στο καθεστώς του Ν.103/1975 μέχρι την 31.12.2004. Σκοπός του κλάδου αυτού είναι η καταβολή εφάπαξ βοηθήματος στους ασφαλισμένους που αποχωρούν από την υπηρεσία τους και συνταξιοδοτούνται λόγω γήρατος ή οριστικής αναπηρίας. ... Χρόνος ασφάλισης είναι ο διανυόμενος από το χρόνο έναρξης λειτουργίας του κλάδου χρόνος υπηρεσίας των υπαλλήλων στα οικεία Ν.Π.Δ.Δ. ή σε οποιαδήποτε υπηρεσία υπηρετούν για την οποία είναι ασφαλισμένοι μέχρι 31.12.2004 στο καθεστώς του Ν. 103/1975 (ΦΕΚ 167 Α). Οι προϋποθέσεις χορήγησης εφάπαξ βοηθήματος στους ασφαλισμένους και στα μέλη οικογενείας τους σε περίπτωση θανάτου, οι υποκείμενες σε εισφορά αποδοχές, ο καθορισμός του βοηθήματος, η άσκηση του δικαιώματος για λήψη εφάπαξ βοηθήματος, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των επαναδιοριζομένων, η παραγραφή, το ανεκχώρητο και ακατάσχετο των βοηθημάτων και εισφορών, καθώς και κάθε άλλη ρύθμιση διέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις της νομοθεσίας που διέπει το Ταμείο Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων..... Το εφάπαξ βοήθημα το οποίο δικαιούνται οι αποχωρούντες ασφαλισμένοι υπολογίζεται για όλο το χρόνο υπηρεσίας τους που έχει διανυθεί από 1.10.1975 και εφεξής και καταβάλλεται κατ'αναλογία από το Τ.Π.Δ.Υ. για το χρόνο ασφάλισης που πραγματοποιήθηκε σε αυτό και για το οποίο καταβλήθηκαν ασφαλιστικές εισφορές και το υπόλοιπο ποσό από το νομικό πρόσωπο στο οποίο ετηρείτο ο λογαριασμός του Ν.103/1975 (ΦΕΚ 167 Α) και στον οποίο ήταν ασφαλισμένος ο υπάλληλος μέχρι την 31.12.2004. Σε περίπτωση ανεπάρκειας των σχηματιζόμενων κεφαλαίων του οικείου λογαριασμού του Ν.103/1975 (ΦΕΚ 167 Α) για την καταβολή του αναλογούντος ποσού βοηθήματος, τούτο συμπληρώνεται κατά το ποσό που υπολείπεται από το ίδιο το Ν.Π.Δ.Δ. στο οποίο ετηρείτο ο λογαριασμός και σε καμιά περίπτωση δεν βαρύνει το ταμείο. Σε περίπτωση μετατροπής, κατάργησης ή συγχώνευσης του Ν.Π.Δ.Δ., η επιβάρυνση για την κάλυψη του ανωτέρω ποσού καλύπτεται από τον προϋπολογισμό του διάδοχου εργασιακού φορέα ή τον Κρατικό Προϋπολογισμό σε περίπτωση μεταφοράς των υπαλλήλων στο Δημόσιο και σε καμιά περίπτωση από το Ταμείο. Με απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής

προστασίας καθορίζονται οι φορείς έκδοσης, καθώς και ο τύπος και το περιεχόμενο των πράξεων για τη χορήγηση του εφάπαξ βοηθήματος.»

16.Στις διατάξεις της απόφασης του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας με αριθμό Φ.30215/2497/113/7-2-2007 «Καθορισμός φορέων έκδοσης και σχέδιο τύπου και περιεχομένου της πράξης για τη χορήγηση του εφάπαξ βοηθήματος κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν.3232/2004» (Β 251/27-2-2007) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1

Ως φορείς έκδοσης εφάπαξ βοηθήματος κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν.3232/2004 ορίζονται: α)Το Ταμείο Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων, στο οποίο λειτουργεί από 1.1.2006 κλάδος προνοίας υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. και β)Οι φορείς οι οποίοι είναι υπόχρεοι για την καταβολή εφάπαξ βοηθήματος του ν.103/1975 σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν.3232/2004.»

«Άρθρο 2

Ο τύπος και το περιεχόμενο της πράξης χορήγησης του εφάπαξ βοηθήματος στον αποχωρούντα ασφαλισμένο του νέου Κλάδου Προνοίας Υπαλλήλων ΝΠΔΔ, από το Ταμείο Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων, καθορίζεται ως εξής:.....

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ
ΚΛΑΔΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΝΠΔΔ
Θέμα: «Χορήγηση ασφαλιστικής παροχής»

Αθήνα:

Αρ.πρωτ:

ΑΜ:

ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ
ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ	
ΤΑΧ.ΔΝΣΗ	
Τ.Κ.	ΠΟΛΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΑΡ:

Έχοντας υπόψη:

- 1)Τις καταστατικές Διατάξεις που διέπουν τις ασφαλιστικές παροχές που χορηγεί το Τ.Π.Δ.Υ. (β.δ.3/13.7.1936, ν.2084/1992, ν.2512/1997, ν.3232/2004, ν.3513/2006).
- 2)Τις διατάξεις των άρθρων 21 του ν.3232/2004 και 57 του ν.3518/2006.
- 3) Ότι τα δικαιολογητικά που υπέβαλε με αίτηση του ο/η πιο πάνω δικαιούχος πληρούν τις προϋποθέσεις για χορήγηση ασφαλιστικής παροχής και ότι βάσει αυτών:
  - α)Ο χρόνος ασφάλισης του/της δικαιούχου στον Κλάδο Προνοίας Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. είναι....

Β)Ο μισθός ασφάλισης σύμφωνα με το ν.3232/2004και 3513/2006 είναι.....

Γ)Ο δικαιούχος έχει ήδη λάβει ασφαλιστική παροχή, αποφασίζουμε:

Τη χορήγηση στον/στην παραπάνω δικαιούχο ασφαλιστικής παροχής συνολικού ποσού....».

«Άρθρο 3

Οι πράξεις χορήγησης εφάπαξ βοηθήματος του ν. 103/1975 από τους φορείς του άρθρου 1 του παρόντος εκδίδονται αναλόγως σύμφωνα με τον τύπο και το περιεχόμενο του άρθρου 2 του παρόντος.».

17.Στις διατάξεις του άρθρου 31 του ν.1027/1980 (Α 49) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 31

«1.Το δικαίωμα εις σύνταξιν και εφ'άπαξ παροχήν παρά των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισεως αρμοδιότητος του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών είναι απαράγραπτον. 2.Αι διατάξεις της προηγουμένης παραγράφου έχουν εφαρμογήν και επί των, μέχρι της ισχύος του παρόντος νόμου, παραγραφέντων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, έστω και αν εξεδόθη απορριπτική απόφασις, των οικονομικών αποτελεσμάτων επερχομένων από της υποβολής, μετά την ισχύν του παρόντος, της σχετικής αιτήσεως. 3.Πάσα αντίθετος διάταξις καταργείται.».

18.Στις διατάξεις του άρθρου 6 του ν.1276/1982 (Α 100) ορίζονται τα εξής:

«Οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 31 του Ν.1027/1980 έχουν ανάλογη εφαρμογή και στα δικαιώματα για εφάπαξ παροχές, που έχουν παραγραφεί.».

19.Στις διατάξεις των άρθρων 90 παρ. 1, 5 και 91 του ν.2362/1995 (Α' 247) «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις», όπως ίσχυε πριν την κατάργησή του με το ν.4270/2014, ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 90 Παραγραφή απαιτήσεων κατά του Δημοσίου

1. Οποιαδήποτε απαίτηση κατά του Δημοσίου παραγράφεται μετά πενταετία, εφόσον από άλλη γενική ή ειδική διάταξη δεν ορίζεται βραχύτερος χρόνος παραγραφής αυτής. ... 5.Ο χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων των συνταξιούχων εν γένει και βοηθηματούχων του Δημοσίου, καθώς και των κληρονόμων αυτών από καθυστερούμενες συντάξεις, επιδόματα και βοηθήματα είναι δύο ετών, έστω και αν έχουν ενταλθεί εσφαλμένα. Οι εντελλόμενες δεδουλευμένες συντάξεις, βοηθήματα ή συντάξεις, βοηθήματα ή επιδόματα κατά την εκτέλεση, το πρώτο πράξεων ή αποφάσεων κανονισμού συντάξεως ή

βοηθήματος παραγράφονται σε δύο χρόνια, που αρχίζουν μετά την παρέλευση τριμήνου από τη χρονολογία εκδόσεως της σχετικής πράξεως ή αποφάσεως...».

«Άρθρο 91: Έναρξη παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου

Επιφυλασσομένης κάθε άλλης ειδικής διατάξεως του παρόντος η παραγραφή οποιασδήποτε απαιτήσεως κατά του Δημοσίου αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξη αυτής...».

20. Στις διατάξεις των άρθρων 140 παρ. 1, 5, 141, 177 παρ. 1 α και 183 παρ. 1 του ν.4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α 143) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 140 Παραγραφή απαιτήσεων κατά του Δημοσίου

1. Οποιαδήποτε απαίτηση κατά του Δημοσίου, πλην εκείνων για τις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013, Α' 170), παραγράφεται μετά την παρέλευση πενταετίας, εφόσον από άλλη γενική ή ειδική διάταξη δεν ορίζεται βραχύτερος χρόνος παραγραφής αυτής. ... 5. Ο χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων των συνταξιούχων εν γένει και βοηθηματούχων του Δημοσίου, καθώς και των κληρονόμων αυτών από καθυστερούμενες συντάξεις, επιδόματα και βοηθήματα είναι δύο (2) ετών, έστω και αν έχουν ενταλθεί εσφαλμένα. Οι εντελλόμενες δεδουλευμένες συντάξεις, βοηθήματα ή επιδόματα κατά την εκτέλεση πράξεων ή αποφάσεων κανονισμού συντάξεως ή βοηθήματος παραγράφονται σε δύο (2) χρόνια, που αρχίζουν μετά την παρέλευση τριμήνου από τη χρονολογία έκδοσης της σχετικής πράξης ή απόφασης.».

«Άρθρο 141 Έναρξη παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου

Η παραγραφή οποιασδήποτε απαίτησης κατά του Δημοσίου αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε και είναι δυνατή η δικαστική της επιδίωξη, με την επιφύλαξη κάθε άλλης ειδικής διάταξης του νόμου αυτού. ...».

«Άρθρο 177 Καταργούμενες και μεταβατικές διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις:

α. Των άρθρων 1 έως και 108 και του άρθρου 110 του ν.2362/1995...».

«Άρθρο 183 Έναρξη ισχύος

1. Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος νόμου αρχίζει από την 1.1.2015, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε αυτές ή στην επόμενη παράγραφο.».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν ενώπιον του Τμήματος, συνάγονται τα ακόλουθα:

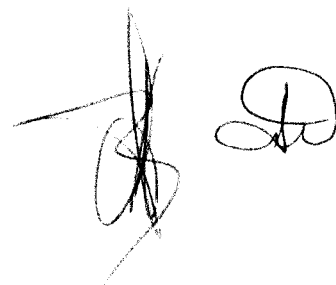
21. Στις υποχρεώσεις του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών έναντι των υπαλλήλων του πρώην ΕΤΜΟΑ είναι και η καταβολή του εφάπαξ βοηθήματος του ν.103/1975 (Α167), για τους αποχωρούντες από την Υπηρεσία και για το χρονικό διάστημα από το διορισμό τους μέχρι και την 31-12-2004, καθόσον για το μεταγενέστερο χρονικό διάστημα αυτοί υπήχθησαν στον Κλάδο Πρόνοιας Υπαλλήλων ΝΠΔΔ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 του ν.3232/2004 (Α 267).

22. Κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 31 του ν. 1027/1980 από την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού καταργήθηκαν οι προϋφιστάμενες διατάξεις των κατ' ιδίαν ασφαλιστικών οργανισμών, οι οποίες έτασσαν χρονικούς περιορισμούς για την υποβολή αίτησης απονομής σύνταξης ή εφάπαξ παροχής και έτσι, στο εξής, η ενάσκηση του δικαιώματος για τη λήψη τέτοιων ασφαλιστικών παροχών δεν υπόκειται σε χρονικούς περιορισμούς (πρβλ. ΣτΕ. 420/2016, 311/2011, 2791/2010, 1790/2010, 2789/2010, 2788/2010, 1503/2007, 2918/2006, 2440/2005). Σύμφωνα με την απόφαση του ΣτΕ 2161/2006 *«κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, όπως συνάγεται και από την εισηγητική έκθεση του ανωτέρω νόμου, καταργήθηκαν, από την έναρξη της ισχύος του, οι προϋφιστάμενες διατάξεις των κατ' ιδίαν Ασφαλιστικών Οργανισμών, οι οποίες έτασσαν χρονικούς περιορισμούς για την υποβολή αιτήσεως απονομής σύνταξεως ή εφάπαξ παροχής και έτσι, στο εξής η ενάσκηση του δικαιώματος για τη λήψη τέτοιων ασφαλιστικών παροχών δεν υπόκειται σε χρονικούς περιορισμούς (ΣτΕ 1629/1989, ΑΕΔ 11/1989, 46.1991)»*.

23. Εξ άλλου, οι ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται, κατά την αληθή έννοιά τους, ενόψει του επιδιωκόμενου με αυτές σκοπού, σε όλους γενικά τους ασφαλισμένους Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, έστω και αν η παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 1027/1980 αναφέρεται σε ασφαλιστικούς οργανισμούς αρμοδιότητας του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών, η μνεία του οποίου οφείλεται στο γεγονός ότι κατά τον χρόνο θέσπισης των διατάξεων αυτών οι οργανισμοί αυτοί υπάγονταν κατά κανόνα στο τότε Υπουργείο Κοινωνικών

Υπηρεσιών (ΣτΕ. 311/2011). Επίσης γίνεται δεκτό (βλ. ΣτΕ 1503/2007, Γνμ ΝΣΚ 15/2006), ότι το άρθρο 31 του ν.1027/1980 έχει εφαρμογή και στους ασφαλισμένους των ν.π.δ.δ., τα οποία υπάγονται στον ν.103/1975 και τα οποία δεν λειτουργούν μεν κατά κύριο σκοπό ως ασφαλιστικοί οργανισμοί, καθίστανται, ωστόσο, ασφαλιστικοί οργανισμοί, κατά την ενάσκηση της αρμοδιότητας χορήγησης στους υπαλλήλους τους, που αποχωρούν από την υπηρεσία, του εφάπαξ χρηματικού βοηθήματος που προβλέπεται στο άρθρο 1 του νόμου αυτού. Σύμφωνα με τα ανωτέρω πρέπει να γίνει δεκτό, ότι το άρθρο 31 του ν.1027/1980 για το απαράγραπτο του δικαιώματος για τη λήψη εφάπαξ ασφαλιστικής παροχής, έχει εφαρμογή και στους ασφαλισμένους του Δημοσίου, εφόσον υπάγονται στις διατάξεις του ν.103/1975, αφού και αυτό θεωρείται δημόσιο νομικό πρόσωπο (βλ. Β.Γκέρτσο, Ε.Πρεβεδούρου, Δ.Πυργάκη-Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας -Έκδοση 2019, σελ. 4, Ε.Σπηλιωτόπουλο-Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου- Έκδοση 2002, σελ. 27 και Μ.Δ.Στασινόπουλο-Αστική Ευθύνη του Κράτους των Δημοσίων Υπαλλήλων και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου- σελ. 14 και 83, Έκδοση 1950, ανατύπωση 1968).

24.Με την γνωμοδότηση 439/2007 της Ολομέλειας του ΝΣΚ έγινε δεκτό ότι, «...ο Ν. 1027/1980 ρητώς προβλέπει το απαράγραπτο του δικαιώματος στην εφάπαξ παροχή, αφού το απαράγραπτο αυτό αφορά στη δυνατότητα της ασκήσεως του δικαιώματος αυτού, η άσκηση δε αυτή έχει λάβει χώρα, κατά τα προαναφερόμενα, με την κίνηση της διαδικασίας για την απόληψη του βοηθήματος αυτού, με υποβολή σχετικής αιτήσεως του δικαιούχου και την ολοκλήρωση αυτής με την καταβολή του ορισθέντος ποσού...Και ναι μεν στο άρθρο 31 του Ν. 1027/1980 αναφέρεται ότι το δικαίωμα επί της εφάπαξ παροχής είναι απαράγραπτο, πλην όμως, το απαράγραπτο αυτό αφορά στη δυνατότητα να ασκήσει ο δικαιούχος το σχετικό του δικαίωμα οποτεδήποτε, επιδιώκοντας με τον τρόπο αυτό την ικανοποίηση του και δεν αφορά στις τυχόν ανακύπτουσες διαφορές επί το μείζον ή έλαττον για οποιοδήποτε λόγο (άρα και για την αμφισβήτηση του ανωτάτου ορίου), η οποία υπόκεινται σε παραγραφή». Σχετικά με το ανωτέρω ζήτημα εξάλλου με την γνωμοδότηση με αριθμό 425/2012 του ΝΣΚ έγινε δεκτό, ότι εφάπαξ βοήθημα από τον ΕΛΠΠ (ειδικό λογαριασμό προνοίας προσωπικού) του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ καθορίσθηκε με την απόφαση απονομής αυτού και η τελευταία αυτή απόφαση παρήγε όλα τα έννομα αποτελέσματά

της από τον χρόνο έκδοσης της. Από το χρονικό αυτό σημείο γεννήθηκε και η αξίωσή του τέως ιατρού του ΙΚΑ –ΕΤΑΜ προς απόληψη του εφάπαξ βοηθήματος.

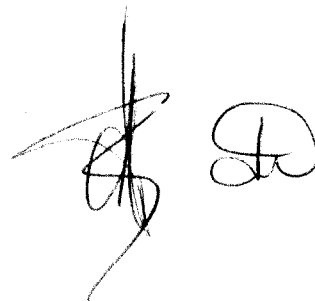
25. Περαιτέρω σύμφωνα και με τις αρ. Α.Π. 674/2016, 488/2019 αποφάσεις γίνονται δεκτά τα εξής: *«Κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 31 του ν. 1027/1980, από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού καταργήθηκαν οι προϋφιστάμενες διατάξεις των κατ' ιδίαν ασφαλιστικών οργανισμών, οι οποίες έτασαν χρονικούς περιορισμούς για την υποβολή αιτήσεως απονομής συντάξεως ή εφάπαξ παροχής και έτσι, στο εξής, η ενάσκηση του δικαιώματος για τη λήψη τέτοιων ασφαλιστικών παροχών δεν υπόκειται σε χρονικούς περιορισμούς. Από τις διατάξεις, όμως, αυτές δεν συνάγεται ότι από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού θεσπίστηκε και το απαράγραπτο των αξιώσεων που απορρέουν από τα ανωτέρω δικαιώματα που δεν αποσβέστηκαν, καθόσον ναι μεν το δικαίωμα για τη λήψη τέτοιων ασφαλιστικών παροχών μπορεί να ασκηθεί οποτεδήποτε, η απορρέουσα όμως από το δικαίωμα αυτό αξίωση, για την καταβολή της εφάπαξ παροχής, υπόκειται στην προβλεπόμενη από το νόμο παραγραφή».*

26. Όπως προκύπτει, από τα ανωτέρω, αλλά και από τις θέσεις που έχει λάβει η αρμόδια υπηρεσία (Τμήμα Εφάπαξ Παροχών Διεύθυνση Πρόσθετης & Επαγγελματικής Ασφάλισης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων) διαχρονικά, γίνεται αντιδιαστολή μεταξύ του δικαιώματος για την λήψη της παροχής και της σχετικής αξίωσης για την καταβολή της, η οποία και υπόκειται στην προβλεπόμενη από τον νόμο παραγραφή. Επομένως ο ασφαλισμένος, ο οποίος έχει θεμελιώσει δικαίωμα για λήψη του βοηθήματος του ν.103/1975, μπορεί χωρίς κανένα απολύτως χρονικό περιορισμό, να ασκήσει το δικαίωμά του, με την υποβολή σχετικής αίτησης προς τον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα, όταν όμως γεννηθεί η αξίωσή του, υπόκειται σε παραγραφή.

27. Με τη διάταξη δε του άρθρου 141 εδ. α του ν.4270/2014 έχει οριστεί ότι, με την επιφύλαξη διαφορετικής ρύθμισης σε άλλη διάταξη ο χρόνος παραγραφής οποιοσδήποτε απαίτησης κατά του Δημοσίου αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους εντός του οποίου αυτή γεννήθηκε και κατέστη δικαστικώς επιδιώξιμη. Με την τελευταία αυτή διάταξη, της οποίας η διατύπωση είναι ίδια με αυτή του άρθρου 91 εδ. β' του προϊσχύσαντος ν.2362/1995 και όμοια με εκείνη του άρθρου 251 ΑΚ, αποδίδεται γενική αρχή του δικαίου, σε σχέση με την έναρξη της παραγραφής. Σύμφωνα με αυτήν για να γίνει λόγος για έναρξη χρόνου παραγραφής πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά δύο

προϋποθέσεις: Πρώτον η γένεση της απαίτησης και δεύτερον η δυνατότητα της δικαστικής επιδίωξής της. Ειδικότερα, μια απαίτηση θεωρείται γεγεννημένη με τη σύσταση της ενοχικής σχέσης, η οποία συνάπτεται με τη δυνατότητα του δικαιούχου να αξιώσει την παροχή. Εάν τυχόν το ενοχικό δικαίωμα τελεί υπό αναβλητική αίρεση ή προθεσμία τότε η απαίτηση γεννάται με την πλήρωση της αίρεσης, δεδομένου ότι από τότε γεννάται το δικαίωμα και συντρέχουν τα κατά νόμο αναγκαία περιστατικά προς έγερση της αγωγής. Δηλαδή, προϋπόθεση για τη γέννηση της αξίωσης αποτελεί και η δυνατότητα της δικαστικής επιδίωξής της (βλ. σχετ. ΝΣΚ 260/2013, όπου και παραπομπή σε Γεωργιάδη - Σταθόπουλο «Αστικός Κώδιξ κατ' άρθρον ερμηνεία Γενικαί Αρχαί», εκδ. 1978, σελ. 450). Εάν η σύσταση της ενοχής και συναφώς η γένεση της απαίτησης έχει έρεισμα απευθείας το νόμο, στον οποίο όμως προβλέπεται η τήρηση ορισμένης διοικητικής διαδικασίας και έκδοση ατομικής διοικητικής πράξης (βλ. σχετ. ΝΣΚ 430/2012), τότε η μη τήρηση αυτής συνεπάγεται την μη δημιουργία ακόμα της απαίτησης και κατά συνέπεια κανένας λόγος δεν μπορεί να γίνει για έναρξη παραγραφής και διαδρομής του χρόνου αυτής (πρβλ. ΑΠ.1831/2006 και ΝΣΚ 249/2015, 279/2015).

28. Με το άρθρο 2 της απόφασης Φ.30215/2497/113/7.2.2007 προβλέπεται ο τύπος και το περιεχόμενο της πράξης προσδιορισμού του εφάπαξ βοηθήματος που είναι υποχρεωμένος να εκδώσει ο φορέας και προκύπτει σαφώς από το προοίμιο αυτής, ότι ο ασφαλισμένος πρέπει να υποβάλει αίτηση με δικαιολογητικά, ότι έχει διαπιστωθεί ο χρόνος ασφάλισης και ο ασφαλιστικός μισθός (που αποτελεί τη βάση για τον υπολογισμό της σύνταξης) και ότι ο δικαιούχος δικαιούται σύνταξης. Ακολουθεί αναλυτικός τρόπος προσδιορισμού της εφάπαξ παροχής με τελικό καταβλητέο ποσό και παρέχεται δυνατότητα ένστασης. Στο άρθρο 3 τέλος, ορίζεται ότι όλοι φορείς του Κλάδου Πρόνοιας (και εν προκειμένω των υπαλλήλων ΝΠΔΔ), οφείλουν να ακολουθούν τον τύπο και το περιεχόμενο του παρόντος. Δηλαδή για να ξεκινήσει η διοικητική διαδικασία προσδιορισμού της εφάπαξ παροχής πρέπει να υποβληθεί αίτηση. Στη συνέχεια να εκδοθεί η πράξη καθορισμού κατά τα ανωτέρω, να παρέλθει και το τρίμηνο που προβλέπεται για την άσκηση ένστασης, ώστε να έχουμε οριστικοποίηση του καταβλητέου ποσού. Η οριστικοποίηση αυτή επιφέρει και την έναρξη της παραγραφής όπως ορίζει ο νόμος.

The image shows two handwritten marks in black ink. On the left is a complex, stylized signature. On the right is a set of initials, possibly 'ST' or 'SD', enclosed within a circular or oval shape.

29. Σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του ν.103/1975, εάν τακτικός υπάλληλος ΝΠΔΔ αποβιώσει κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του το προβλεπόμενο από τις ανωτέρω διατάξεις βοήθημα καταβάλλεται μόνο στον επιζώντα σύζυγο και τα τέκνα του, κατά το ποσοστό του κληρονομικού τους δικαιώματος και εφόσον συντρέχουν οι τιθέμενες από τις ανωτέρω διατάξεις προϋποθέσεις. Στη συγκεκριμένη περίπτωση με τον θάνατο του Δ.Κ. πρώην υπαλλήλου του καταργηθέντος Ν.Π.Δ.Δ. (ΕΤΜΟΑ) και μετέπειτα υπαλλήλου του Δημοσίου, έχει εφαρμογή η παρ. 2 του άρθρου 1 του ν.103/1975, δηλαδή από το νόμο κατέστησαν δικαιούχοι της ανωτέρω εφάπαξ αποζημίωσης η σύζυγος και τα τέκνα αυτού. Η οριστικοποίηση δε της σύνταξης βαριάς αναπηρίας του θανόντος υπαλλήλου έγινε εντός του έτους 2004, με την υπ' αριθμ 1158/29.4.2004 οριστική απόφαση του Δ/ντή Υποκαταστήματος ΙΚΑ Περιστερίου.

30. Η γέννηση της αξίωσης της συζύγου και των τέκνων του αποβιώσαντος υπαλλήλου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, προϋποθέτει προηγούμενη έκδοση πράξης της Διοίκησης, με την οποία να χορηγείται σε αυτούς η εφάπαξ παροχή του ν.103/1975 αλλά και έκδοση σχετικού τακτικού χρηματικού εντάλματος, οπότε και τρέχει η προθεσμία παραγραφής της σχετικής αξίωσής τους [βλ. παρ. 2 της υπ' αριθμ. Δ169/012/270/Αφ κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών – Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων – Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, για τον καθορισμό της διαδικασίας καταβολής του εφάπαξ βοηθήματος του ν. 103/1975 στο μόνιμο προσωπικό του πρώην Ειδικού Ταμείου Μονίμων Οδοστρωμάτων Αθηνών (Β'822/2.7.2002), άρθρο 140 παρ. 5 του ν. 4270/2014 (πρώην άρθρο 90 παρ. 5 του Ν.2362/1995) «5. Ο χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων των συνταξιούχων εν γένει και βοηθηματούχων του Δημοσίου, καθώς και των κληρονόμων αυτών, από καθυστερούμενες συντάξεις, επιδόματα και βοηθήματα είναι δύο ετών, έστω και αν έχουν ενταλθεί εσφαλμένα .» και υπ' αριθμ. 279/2016 Πράξη του Ι Τμήματος του Ε.Σ., σκέψεις ΙΙ.Α.2 και Β – Τ.Ν.Π. – ΝΟΜΟΣ].

Απάντηση

31. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Γ' Τμήμα του ΝΣΚ γνωμοδοτεί ομόφωνα ως εξής:

Το δικαίωμα της Σ.Δ., χας του Δ.Κ. υπαλλήλου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών κατά το χρόνο του θανάτου του και των τέκνων τους Δ.Κ. και Γ.Κ. , για την

απονομή σ' αυτούς του εφάπαξ βοηθήματος του ν.103/1975 που δικαιούνταν αυτός, το οποίο ασκήθηκε με την από 29-11-2018 αίτησή της προς το ανωτέρω Υπουργείο, δεν έχει υποπέσει σε παραγραφή λόγω του απαραγράπτου του σχετικού δικαιώματος κατ' άρθρο 31 παρ. 1 το ν.1027/1980 και επομένως η σχετική αξίωση των ανωτέρω δύναται να ικανοποιηθεί.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 18-2-2021

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Βασιλική Δούσκα
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Κωνσταντίνα Μαρίνου
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.